

Bijzonder hoogleraren, buitenpromovendi en de promotiebonus

FEW/FALW kader voor financiële afspraken bij samenwerking in promotie onderzoek

Inleiding

Bij de faculteiten FEW/FALW promoveren ieder jaar zo'n 100 onderzoekers. Een niet onaanzienlijk deel daarvan, zo'n 33%, zijn zogeheten buitenpromovendi. Zij zijn niet aangesteld geweest bij de VU én hebben hun onderzoek in hoofdzaak elders uitgevoerd, bijvoorbeeld in een bedrijf of een andere, niet-universitaire wetenschappelijke instelling. Zij promoveren bij de VU meestal omdat FEW/FALW een samenwerkingsverband met de betreffende organisatie heeft en/of de begeleider van de promovendus bijzonder dan wel deeltijdhoogleraar is bij de faculteit. Veelal zitten tevens andere FEW/FALW hoogleraren in de promotiecommissie.

In de bekostiging van universiteiten door de Rijksoverheid spelen promoties een rol. Een deel van het onderzoeksbudget wordt namelijk onder de universiteiten verdeeld op basis van het aantal gerealiseerde promoties. Omgerekend betekent dit dat de universiteit circa k€ 90 per promotie krijgt. Dit wordt ook wel, overigens foutief (zie later), de promotie*bonus* genoemd.

In sommige gevallen menen de instellingen of bijzonder hoogleraren die hun medewerkers laten promoveren bij de VU, aanspraak te kunnen maken op het budget dat de VU ontvangt vanwege de door hun aangebrachte buitenpromovendi.

In deze notitie wordt het FEW/FALW standpunt ten aanzien van dergelijke afspraken beschreven. Vervolgens wordt een kader gegeven over wat de faculteit al dan niet toelaatbaar acht in afspraken die met externe partijen die buitenpromovendi aandragen, worden gemaakt.

FEW/FALW standpunt

De overheid wenst de universiteiten deels te budgetteren op behaalde prestaties en kwaliteitskenmerken. In praktijk blijken daarvoor slechts een aantal ondubbelzinnige variabelen te bestaan waarvan de waarden relatief eenvoudig vallen vast te stellen. Bij de onderzoeksbudgettering betreft dat het aantal promoties. Het relatief zware gewicht dat aan promoties wordt toegekend komt dus niet zo zeer voort uit inhoudelijke overwegingen, maar is veeleer ingegeven door het feit dat ze eenvoudig te tellen zijn.

Het aantal in Nederland verwezenlijkte promoties is niet bepalend voor de omvang van het budget dat de Rijksoverheid ter beschikking stelt aan de universiteiten; ze bepalen slechts de *verdeling* van het beschikbare budget over de universiteiten. Het gaat dus om een verdeelsystematiek. Er is geen sprake van een bonus, in de zin dat elke promotie de universiteiten als geheel meer geld oplevert. Wanneer de vermeende “promotiebonus” aan niet universitaire instellingen betaald zou worden, lekken voor universiteiten bestemde middelen weg, in plaats van dat ze besteed worden aan waar ze voor bedoeld zijn: universitair onderwijs en onderzoek.

Tot slot, de universiteiten ontvangen van de overheid een zogeheten lumpsum budget. Dat betekent dat de universiteiten zelf bepalen hoe ze de middelen voor onderwijs en onderzoek mogen uitgeven. Er is geen enkele sprake van voor promovendi geormerkte gelden.

Het bovenstaande betekent dat elke aanspraak van derden op de middelen in eerste instantie ongegrond is. Hun bijdragen aan promoties bij de VU leiden hooguit tot een lichte verschuiving in het percentuele aandeel van de VU in het voor universiteiten geormerkte budget van OCW. FEW/FALW keert daarom uit principe geen “promotiebonus” aan derden uit.

Niettemin geeft FEW/FALW zich ook rekenschap van onder andere:

- de veelal aanzienlijke inspanningen die de bijzonder hoogleraren verrichten ten behoeve van promotie-onderzoek;
- de wens tot nauwe(re) samenwerking te komen met andere wetenschappelijke instellingen of research/afdelingen van ondernemingen;
- het prestige dat de faculteit ontleent aan de promoties van de buitenpromovendi;
- het totaal voor universiteiten beschikbare budget neemt weliswaar niet toe, maar bij een onevenredige verdeling van het aantal buitenpromovendi kan het landelijk aandeel van FEW/FALW wel groeien.
- het gevaar dat FEW/FALW, in vergelijking met andere universiteiten, een relatief onaantrekkelijke partner voor samenwerking wordt (concurrentie).

Als een samenwerking met andere instellingen voor FEW/FALW in financieel én wetenschappelijk opzicht profijtelijk is, kunnen afdelingen daarom middelen bestemmen om die samenwerking verder te versterken, ten voordele van beide partijen. Het meest voorkomende voorbeeld is een nieuw, gezamenlijk promotie-onderzoek te starten waarvan FEW/FALW de kosten draagt. Ook valt te denken aan het bekostigen van conferentiebezoek, van een sabbatical aan de VU, van gebruik van VU-infrastructuur, etc.

Afdelingen kunnen dergelijke afspraken zelf maken zolang ze blijven binnen het hieronder geschetste kader. Indien zij afwijkende of verder reikende afspraken wensen te maken, is vooraf goedkeuring van het faculteitsbestuur nodig.

Kader voor samenwerkingsafspraken

Indien er externe onderzoekers promoveren bij een afdeling, afkomstig van en gefinancierd door KNAW-, NWO- of soortgelijke instituten, kan een afdeling ertoe besluiten om als tegenprestatie middelen beschikbaar te stellen ter versterking van de samenwerking. Ten aanzien van de inzet van deze middelen (dus *niet* ten aanzien van de externe onderzoekers zelf) dient de afdeling de volgende regels in acht nemen:

1. de inhoud is leidend. De activiteit heeft een inhoudelijke basis, is ingebed in de afdeling en versterkt het onderzoeksprogramma van de afdeling;
2. FEW/FALW draagt geen budget over. De middelen die door FEW/FALW voor de samenwerking beschikbaar worden gesteld, worden ingezet bij FEW/FALW; eventueel personeel (promovendus) wordt aangesteld bij FEW/FALW. Er vindt dus geen budgetoverdracht/subsidieverstrekking plaats. De betreffende middelen kunnen over meerdere jaren heen worden begroot en aangewend;
3. de resultaten van de samenwerkingsactiviteiten die door FEW/FALW worden gefinancierd, komen op naam van FEW/FALW. Promovendi promoveren bij de VU; bij publicaties wordt VU-FEW/FALW als eerste affiliatie vermeld (let wel, dit geldt dus *niet* voor resultaten van de externe promovendi, alleen voor de door FEW/FALW gefinancierde activiteiten die daar tegenover staan).

Verder geldt (vanzelfsprekend):

4. de afspraken passen binnen het financieel mandaat van het afdelingshoofd;
5. bij twijfel of indien afwijkingen ten opzichte van bovenstaande regels gewenst zijn, vindt overleg met het faculteitsbestuur plaats. Afwijkende afspraken behoeven de goedkeuring van het faculteitsbestuur;
6. de met de samenwerkingspartner gemaakte afspraken worden schriftelijk vastgelegd.

Overgangsregeling

Bovenstaande regeling geldt voor alle nieuw overeen te komen samenwerkingen. Omwille van de betrouwbaarheid als contractpartner worden bestaande afspraken en contracten, alsmede lopende promotietrajecten, hier niet door geraakt. Daar waar bestaande afspraken en contracten niet zijn voorzien van een einddatum, wordt wel verwacht dat deze alsnog wordt vastgesteld, zodanig dat lopende activiteiten onder de vigerende afspraken kunnen worden afgerond.

FEW/FALW, februari 2017